EUROOPA KOHTU OTSUS (kuues koda)

2. juuni 2005 *

Kohtuasjas C-83/03,

mille esemeks on 26. veebruaril 2003 EÜ artikli 226 alusel esitatud liikmesriigi kohustuste rikkumise hagi,

Euroopa Ühenduste Komisjon, esindajad: R. Amorosi ja A. Aresu, kohtudokumentide kättetoimetamise aadress Luxembourgis,

hageja,

versus

Itaalia Vabariik, esindaja: I. M. Braguglia, keda abistas *avvocato dello Stato* M. Fiorilli, kohtudokumentide kättetoimetamise aadress Luxembourgis,

kostja,

* Kohtumenetluse keel: itaalia.

EUROOPA KOHUS (kuues koda),

koosseisus: koja esimees A. Borg Barthet, kohtunikud J.-P. Puissochet (ettekandja) ja S. von Bahr,

kohtujurist: D. Ruiz-Jarabo Colomer,
kohtusekretär: R. Grass,

arvestades kirjalikku menetlust,

arvestades pärast kohtujuristi ärakuulamist tehtud otsust lahendada kohtuasi ilma kohtujuristi ettepanekuta,

on teinud järgmise

otsuse

1 Euroopa Ühenduste Komisjon palub Euroopa Kohtul tuvastada, et kuna Itaalia Vabariik ei ole nõuetekohaselt kontrollinud, kas Fossacesia (Chieti) turismisadama ehitusprojekti puhul — nõukogu 27. juuni 1985. aasta direktiivi 85/337/EMÜ

teatavate riiklike ja eraprojektide keskkonnamõju hindamise kohta (EÜT L 175, lk 40; ELT eriväljaanne 15/01, lk 248) II lisas olevas loendis mainitud tüüpi projekt – esinevad omadused, mille korral tuleb algatada keskkonnamõjude hindamise menetlus, on Itaalia Vabariik rikkunud kõnealuse direktiivi artikli 4 lõikest 2 tulenevaid kohustusi.

Õiguslik raamistik

Ühenduse õigusnormid

2 Direktiivi 85/337 artikli 2 lõige 1 põhikohtuasja asjaolude asetleidmise ajal kehtinud sõnastuses sätestab:

„Liikmesriigid võtavad kõik vajalikud meetmed tagamaks, et enne loa [mis annab projekti teostajale õiguse asuda seda ellu viima] andmist hinnatakse muu hulgas oma laadi, mahu või asukoha tõttu keskkonda oluliselt mõjutada võivaid projekte. [täpsustatud tõlge]

Sellised projektid on määratletud artiklis 4."

3 Direktiivi artikli 4 lõige 2 näeb ette:

„II lisas loetletud klassidesse kuuluvaid projekte hinnatakse artiklite 5–10 kohaselt, kui liikmesriigid leiavad, et nende omadused seda eeldavad.

Selleks võivad liikmesriigid muu hulgas täpsustada teatavad hinnatavate projektide liigid või kehtestada kriteeriumid ja/või künnised, mis on vajalikud selleks, et kindlaks määrata, milliseid II lisas loetletud klassidesse kuuluvaid projekte hinnatakse artiklite 5–10 kohaselt."

4 Direktiivi 85/337 II lisa punktis 10 pealkirjaga „Infrastruktuuriprojektid" on mainitud „[j]ahisadamad".

5 Nõukogu 21. mai 1992. aasta direktiiv 92/43/EMÜ looduslike elupaikade ning loodusliku loomastiku ja taimestiku kaitse kohta (EÜT L 206, lk 7; ELT eriväljaanne 15/02, lk 102) näeb omakorda ette erikaitsealade sidusa ökoloogilise võrgustiku „Natura 2000" loomise.

6 See võrgustik, mis koosneb aladest, kus esinevad teatavad looduslikud elupaigatüübid ja teatavad liikide elupaigad, võimaldab sobivate kaitsemeetmete abil säilitada või

vajaduse korral taastada asjaomaste looduslike elupaigatüüpide ja liikide elupaikade soodsat kaitsestaatust. Kõnealuse võrgustiku loomiseks peavad liikmesriigid direktiivi 92/43 artikli 4 kohaselt tegema ettepanekud alade kohta, mida võib määratleda ühenduse tähtsusega aladena (tavaliselt osundatud kui „esitatud ühenduse tähtsusega alad"), mis hiljem määratakse erikaitsealadeks.

Siseriiklikud õigusnormid

7 Kohtuasja toimiku materjalidest nähtub, et Itaalia õigusaktid, millega võetakse üle direktiiv 85/337, eristavad jahisadamate osas suurema kui kümnehektarise akvatooriumiga või suurema kui viiehektarise sissesõidutee või rohkem kui 500 meetri pikkuste kaidega sadamaid sadamatest, mille parameetrid neid piirmäärasid ei ületa. Neist ainult esimestel loetakse esinevat omadused, mis muudavad direktiivis ettenähtud hindamismenetluse automaatselt kohustuslikus. Muude sadamate puhul kohaldatakse kõnealuse menetluse algatamise vajaduse kindlaksmääramiseks juhtumipõhist uurimist.

Kohtueelne menetlus

8 Pärast seda, kui tema poole pöördusid keskkonnakaitseorganisatsioonid, esitas komisjon Itaalia ametiasutustele teabenõude seoses Abruzzo maakonnas (edaspidi „maakond") Fossacesias ehitatava jahisadamaga. Nimelt anti ehituseks luba, ilma et

oleks hinnatud selle keskkonnamõju ja samuti kontrollimata, kas selline hindamine tuleks läbi viia või mitte.

9 Itaalia ametiasutuste poolt vastuseks esitatud teabest ilmneb, et käesoleval juhul on tegemist 391-kohalise, 59 825 m^2 kogupindalaga jahisadamaga, mis on varustatud 398-kohalise autoparklaga, mitmesuguste teenustega ja ärikeskusega. Komisjon rõhutab, et see kompleks asetseb tervikuna direktiivi 92/43 tähenduses ühenduse tähtsusega alal nimetusega „Lecceta litoranea di Torino di Sangro e foce fiume Sangro", mis on üks paremini säilinud Abruzzo rannikualadest.

10 Komisjon märgib, et maakond andis lõpliku ehitusloa 9. juunil 1999. Itaalia ametiasutuste sõnul kinnitas maakond 27. jaanuari 2000. aasta maakondliku dekreediga nr 14/2000, et projekti keskkonnamõju ei ole vaja hinnata, kuna projektis ei ületata Itaalia õigusaktides kindlaksmääratud piirmäärasid, millest tulenevalt menetlust kohaldataks automaatselt. Maakond andis kõnealuse hinnangu pärast seda, kui keskkonnamõju hindamise maakonna keskkomisjon (edaspidi „maakonna keskkomisjon") esitas pärast projekti omaduste hindamist 21. jaanuaril 2000 heakskiitva arvamuse nr 2/92, mille kohaselt ei olnud kõnealune hindamine vajalik.

11 Kuna Itaalia Vabariigi selgitused ei olnud veenvad, saatis komisjon Itaalia Vabariigile märgukirja, paludes tal esitada oma seisukoht otsuse kohta jätta projekti puhul hindamismenetlus kohaldamata.

12 Kuna komisjon Itaalia ametiasutustelt vastust ei saanud, saatis ta neile 27. juunil 2002 põhjendatud arvamuse, kutsudes neid võtma arvamuse järgimiseks vajalikke meetmeid kahe kuu jooksul.

13 Itaalia ametiasutustelt vastust saamata otsustas komisjon esitada käesoleva hagi.

Hagi

Poolte argumendid

14 Komisjoni hinnangul ei ole pädevad asutused vastavalt siseriiklikele õigusaktidele, millega võetakse üle direktiiv 85/337, nõuetekohaselt kontrollinud, kas Fossacesia jahisadama projekti puhul on keskkonnamõju hindamine vajalik. Kuna pädevate asutuste poolt selles osas antud eitava hinnangu põhjendused puuduvad või on ebapiisavad ning kuna hindamine toimus pärast ehitusloa andmist, on komisjon seisukohal, et direktiivi artikli 4 lõiget 2 ei ole nõuetekohaselt kohaldatud.

15 Itaalia valitsus on nõus, et nii maakonna keskkomisjoni 21. jaanuari 2000. aasta heakskiitva arvamuse kui ka projekti suhtes keskkonnamõju hindamise välistava 27. jaanuari 2000. aasta maakondliku dekreedi põhjendused ei ole piisavad. Samuti möönab Itaalia valitsus, et need aktid võeti vastu pärast ehitusloa andmist.

16 Samas viitab Itaalia valitsus maakonna keskkomisjoni hilisemale üksikasjalikule heakskiitvale arvamusele, milles on muu hulgas ettepanekud juba tehtud tööde teatavate tagajärgede kõrvaldamiseks. Samuti teatab ta, et on maakonnale teinud märkuse selle kohta, et kui keskkonnamõju hindamise tulemusel lõpuks heakskiitvat otsust ei tehta, tuleb uurida võimalusi esialgse olukorra taastamiseks. Itaalia valitsus lisab, et sõltumata sellest, milline on hindamismenetluse tulemus, tuleb kõnealuse ühenduse tähtsusega ala suhtes võtta meetmeid jahisadama territooriumil kaotatu mujal kaitsmiseks või taastamiseks.

17 Siiski rõhutab Itaalia valitsus, et jahisadama projekti keskkonnamõjude hindamine on vajalik ainult selleks, et hinnata selle mõju ühenduse tähtsusega alale „Lecceta litoranea di Torino di Sangro e foce fiume Sangro". See hindamine on tehtud tagantjärele maakonna keskkomisjoni teise arvamusega seoses.

Euroopa Kohtu hinnang

18 Direktiivi 85/337 viienda põhjenduse kohaselt on direktiivi eesmärk kehtestada keskkonnamõju hindamise üldpõhimõtted, et täiendada ja koordineerida suure keskkonnamõjuga riiklikke ja eraprojekte reguleerivaid teostusloa andmise menetlusi.

19 Direktiivi 85/337 artikli 4 lõike 2 kohaselt on teatud tüüpi projektide puhul liikmesriikidele jäetud kaalutlusõigus otsustamaks, kas projekti omadused eeldavad,

et projekti puhul tuleb kohaldada keskkonnamõju hindamist. Siiski piirab seda kaalutlusõigust selle direktiivi artikli 2 lõikes 1 ette nähtud liikmesriikide kohustus tagada keskkonda oluliselt mõjutada võivate projektide hindamine (vt selle kohta 24. oktoobri 1996. aasta otsus kohtuasjas C-72/95: Kraaijeveld jt, EKL 1996, lk I-5403, punkt 50).

20 Kui liikmesriik määratleb direktiivi 85/337 artikli 4 lõike 2 teises lõigus ette nähtud võimalust kasutades üldised eeskirjad, selleks et hinnata, kas kõnealuse artikli 4 lõike 2 kohaldamisalasse jäävate projektidele loa andmisele eelnev keskkonnamõju hindamine on vajalik, tähendab kõnealuste eeskirjade rikkumine tingimata direktiivi 85/337 artikli 2 lõike 1 ja artikli 4 lõike 2 eiramist.

21 Käesoleva asja puhul on vaieldamatu, et maakond on andnud loa Fossacesia jahisadama ehitamiseks enne Itaalia õiguse alusel nõutavat projekti keskkonnamõju hindamise vajalikkuse juhtumipõhist uurimist. Seega, ilma et oleks vaja teha otsus vajalikkuse suhtes heakskiitva või negatiivse otsuse põhjendamise nõude kohta, tuleb tõdeda, et maakond on eiranud direktiivi 85/337 artikli 4 lõiget 2, koosloetuna sama direktiivi artikli 2 lõikega 1.

22 Kuigi on tõsi, et käesoleva asja puhul kujutab ühenduse õiguse rikkumine endast samal ajal ka liikmesriigi, kelle territooriumil see ühenduse õiguse eiramine aset leidis, vastavate ühenduse õiguse siseriiklike rakendussätete rikkumist ja kuigi siseriiklik õigus väga tõenäoliselt võimaldab rikkumise tuvastamist, kujutab liikmesriigi avaliku organi poolne kõnealune rikkumine endast siiski liikmesriigi kohustuste rikkumist EÜ artikli 226 tähenduses.

23 Eeltoodust tuleneb, et kuna maakond ei ole nõuetekohaselt kontrollinud, kas Fossacesia jahisadama ehitusprojekti puhul — direktiivi 85/337 II lisas olevas loendis mainitud tüüpi projekt – esinevad omadused, mille korral tuleb algatada keskkonnamõjude hindamise menetlus, on Itaalia Vabariik rikkunud kõnealuse direktiivi artikli 4 lõikest 2 tulenevaid kohustusi.

Kohtukulud

24 Kodukorra artikli 69 lõike 2 alusel on kohtuvaidluse kaotanud pool kohustatud hüvitama kohtukulud, kui vastaspool on seda nõudnud. Kuna komisjon on kohtukulude hüvitamist nõudnud ja Itaalia Vabariik on kohtuvaidluse kaotanud, tuleb kohtukulud temalt välja mõista.

Esitatud põhjendustest lähtudes Euroopa Kohus (kuues koda) otsustab:

1. **Kuna Abruzzo maakond ei ole nõuetekohaselt kontrollinud, kas Fossacesia (Chieti) jahisadama ehitusprojekti puhul — nõukogu 27. juuni 1985. aasta direktiivi 85/337/EMÜ teatavate riiklike ja eraprojektide keskkonnamõju hindamise kohta II lisas olevas loendis mainitud tüüpi projekt — esinevad omadused, mille korral tuleb algatada keskkonnamõjude hindamise menetlus, on Itaalia Vabariik rikkunud kõnealuse direktiivi artikli 4 lõikest 2 tulenevaid kohustusi.**

2. **Mõista kohtukulud välja Itaalia Vabariigilt.**

Allkirjad